

Årsredovisning 2019

VafabMiljö
Kommunalförbund

Innehåll

Förvaltningsberättelse.....	3
Kommunalförbundets verksamhet.....	3
Förbundsdirektörens utvärdering av verksamhetsåret	3
God ekonomisk hushållning	3
Måluppfyllelse	4
Riskhantering och intern kontroll	6
Ekonomisk flerårsöversikt	7
Dotterbolaget VafabMiljö AB	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	8
Avfallslagstiftning	8
Producentansvar.....	8
Biogasen	9
Energiutvinning av brännbart avfall	9
Återvinning.....	10
Avloppsreningsslam	10
Politik och opinion.....	10
IT och andra digitala lösningar	10
Övrigt.....	11
Finansförvaltning.....	11
Borgensåtagande.....	11
Balanskravsutredning	11
Resultat för kommunal avfallsverksamhet och övrig avfallsverksamhet	12
Resultaträkning för kommunal avfallsverksamhet	12
Resultat och behållning resultatutjämningsfond (RUF) per medlemskommun.....	13
Resultaträkning övrig avfallsverksamhet.....	14
Investeringsredovisning.....	14
Driftprojektredovisning	15
Personal, antal anställda, sjukfrånvaro och pensionsförvaltning	15
Direktionens och ledningens arbete	16
Verksamhetens miljöpåverkan.....	16
Resultaträkning	17
Balansräkningar	18
Kassaflödesanalyser.....	20
Tilläggsupplysningar	21
Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper	21

Not 2 Verksamhetens intäkter	23
Not 3 Verksamhetens kostnader	23
Not 4 Avskrivningar	24
Not 5 Finansiella kostnader	24
Not 6 Materiella anläggningstillgångar	24
Not 7 Finansiella anläggningstillgångar	25
Not 8 Fordringar	25
Not 9 Eget kapital	25
Not 10 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.....	26
Not 11 Andra avsättningar.....	26
Not 12 Långfristiga skulder	27
Not 13 Kortfristiga skulder	27
Påskrifter.....	28
Revisionsberättelse för år 2019	29

Förvaltningsberättelse

Kommunalförbundets verksamhet

Förbundsdirektionen och förbundsdirektören för VafabMiljö Kommunalförbund (org.nr 222000-3129) får härmed avge följande årsredovisning för räkenskapsåret 2019.

VafabMiljö Kommunalförbund är bildat av kommunerna i Västmanlands län (Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommun) samt de angränsande kommunerna i Uppsala län (Heby och Enköping). VafabMiljö har i uppdrag att behandla medlemskommunernas hushållsavfall och att göra det med stor miljöhänsyn, god kostnadseffektivitet och med hög service och kvalitet gentemot avfallslämnarna. Vidare har kommunalförbundet ett grundläggande ansvar enligt miljöbalken att utöva tillsyn, ta fram renhållningsordningar med avfallsplaner, vara beställare alternativt utförare för insamling och transport av hushållsavfall samt att informera och utveckla verksamheten.

VafabMiljö Kommunalförbund ska medverka till att skapa en långsiktigt hållbar avfallshantering i regionen med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål. Förbundet arbetar även med att avsätta material för återvinning, producera avfallsbränslen och ta hand om farligt avfall. Det arbetet sker på VafabMiljös samtliga 5 avfallsstationer, 18 Återbruk och vid förbundets förbrännings- och biogasanläggningar. Förbundet har även avfallsverksamhet på konkurrensutsatt marknad, bland annat genom att samla in, transportera och behandla avfall från företag.

Förbundsdirektörens utvärdering av verksamhetsåret

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

VafabMiljö Kommunalförbund bedriver sitt femte verksamhetsår och visar ett resultat per sista december 2019 på 11,9 mnkr, vilket är 5,8 mnkr bättre än budget. Positiva avvikelser är främst ökade taxeintäkter, ökade försäljningsintäkter av biogas samt ökade intäkter för behandling av avfall. De negativa avvikelserna är främst ökade kostnader för insamling av mat- och restavfall och ökade kostnader för förbränning av restavfall. Förbundets avskrivningar är också lägre än budgeterat, bl a beroende på minskade avskrivningskostnader för en aktiv deponi på Gryta.

Det får betecknas som ett mycket gott resultat med tanke på den omställning som VafabMiljö fortfarande befinner sig i efter att kommunalförbundet startade 2015. Dels med tanke på ökade avfallsmängder och dels ökade kostnader för framförallt avfallsförbränningen. Detta i kombination med att taxorna för det kommunala renhållningsuppdraget har varit oförändrade i många år samt att den stora variation av taxekonstruktioner som finns inom förbundet försvårat en effektivisering.

Under 2019 har 11 medlemskommuner fattat beslut om en ny gemensam renhållningstaxa och föreskrifter, den 12 och sista kommunen fattade sitt beslut i januari 2020. Det har tagit tid att få alla medlemskommuner, med olika politiska styren, att enas om en gemensam modell för hela kommunalförbundet. Arbetet har varit utmanande och tagit stora personalresurser i anspråk för att ta fram underlag, kommunicera och förankra förslaget till den nya gemensamma taxekonstruktionen. Den nya taxan införs under 2020 (stegvis i vissa av kommunerna under 3 år), vilket kommer att möjliggöra en samordning på sikt.

Investeringsbudgeten för 2019 är 165,7 mnkr, men utfallet blev betydligt lägre (107,0 mnkr). Avvikelsen beror till stor del på att utgifter för planerade investeringsprojekt kommer först 2020. Dessutom utgår några investeringar motsvarande 7 mnkr (t ex tagning av kärll).

Under året har också VafabMiljös huvudkontor flyttat från Gryta avfallsanläggning till Navet. Det nya huvudkontoret ”Navet” är en byggnad vid Björnövägen som delas med de kommunala bolagen Mimer, Mälarenergi och Fibra.

Det pågår en byggnation av en ny biogasanläggning på Gryta avfallsanläggning i Västerås. Projektet innebär att kommunalförbundet får en modern anläggning för omhändertagande av det matavfall som samlas in hos medlemskommunerna. Nu kan förbundet också ta emot förpackat livsmedel, något som inte varit möjligt tidigare.

I juni 2018 beslutade regeringen om ett förtydligat producentansvar för förpackningar och returpapper. Beslutet innebär att fastighetsnära insamling blir huvudregeln. Förändringen innebär också att det fulla ekonomiska ansvaret för fastighetsnära insamling ska tas av producenterna genom ett system med tillståndspliktiga insamlingssystem. De nya förordningarna för förpackningar respektive returpapper trädde i kraft den 1 januari 2019. Huvudspåret är att förpackningar och tidningar ska hämtas vid bostadsadressen. Från 2021 ska systemet byggas upp och VafabMiljö förbereder sig för ett eventuellt samarbete med producenterna.

Klimatet i samhället har blivit allt tuffare och VafabMiljö har de senaste åren sett en ökning av hot och hot om våld mot personalen på Återbruken. Under 2019 har på vissa Återbruk införts väktare efter att personalen fått dödshot. Det är en dystur utveckling som kräver åtgärder och även att förbundet ser över hur anläggningarna bemannas i framtiden.

MÅLUPPFYLLELSE

VafabMiljö Kommunalförbund planerar och följer upp verksamheten utifrån fyra perspektiv: kund, medarbetare, samhälle & miljö och ekonomi. Perspektiven är långsiktigt målsatta och har underliggande delmål som skall stödja de långsiktiga målen.

Nedanstående tabell visar förbundets styrkortsmodell. Tabellen innehåller de övergripande målen för respektive perspektiv, de nedbrutna delmålen för 2019 samt en utvärdering om delmålen/de övergripande målen för respektive perspektiv är uppfyllda.

Tabell 1: Uppföljning av styrkort

Övergripande perspektiv	Mål	Delmål 2019	Bedömd måloppfyllelse för helåret 2019
Kund*	1. VafabMiljö har nöjda kunder som har förtroende för oss.	1a. Öka andelen kunder som är nöjda med oss (mätvärde år 2021 ≥ 85 %). 1b. Öka andelen kunder som har förtroende för oss (mätvärde år 2021 ≥ 70 %). 1c. Hämtning efter överenskommelse (mätvärde < 1 %). Gäller både kommunal avfallsverksamhet (KAV) och övrig avfallsverksamhet (ÖAV).	Målet uppnås ej <i>Bedömning:</i> 1a. Inget mätvärde 2019* (andelen var 81 % 2018). 1b. Inget mätvärde 2019* (andelen var 64 % 2018). 1c. Uppnås delvis. Målet nås för KAV där vi hämtar i egen regi, men inte där hämtningen utförs av entreprenör (både KAV och ÖAV).

<p>Medarbetare</p>	<p>2. VafabMiljö är en attraktiv arbetsplats där alla bidrar till utveckling av verksamheten.</p>	<p>2a. Sjukfrånvaron ska minska (målvärde år 2020 <4 %).</p> <p>2b. Öka andelen medarbetare som anser att vi har ett gott ledarskap (målvärde år 2020 ≥73 %).</p> <p>2c. Öka andelen medarbetare som anser att vi efterlever våra värdeord (målvärde år 2020 ≥32 %).</p> <p>2d. Öka andelen medarbetare som kan rekommendera VM som arbetsgivare (målvärde år 2020 ≥60 %).</p> <p>2e. Öka andelen medarbetare som upplever att vi är en attraktiv arbetsgivare (snitt år 2020 ≥4).</p>	<p>Perspektivet kan på övergripande nivå tidigast utvärderas under 2020 (medarbetarenkäten genomförs ht-2020) <i>Bedömning:</i> 2a. Sjukfrånvaron 2019 är 4,5 %, målvärdet avser 2020.</p> <p>2b. Andelen 2018 är 68 %, målvärdet avser 2020.</p> <p>2c. Andelen 2018 är 22 %, målvärdet avser 2020.</p> <p>2d. Andelen 2018 är 50 %, målvärdet avser 2020.</p> <p>2e. Genomsnittsvärdet 2018 är 3,8, målvärdet avser 2020.</p>
<p>Samhälle och miljö</p>	<p>3. VafabMiljö bidrar till ökad resurshushållning.</p>	<p>3a. Minst 12 pressmeddelanden (i positiva sammanhang) per år.</p> <p>3b. Fordonsflottan ska drivas fossilfritt till 100 % senast vid utgången av 2018.</p> <p>3c. Minimera lukt från Gryta avfallsanläggning. Målnivån är 2 st genomförda aktiviteter för 2019.</p> <p>3d. Minska lakvattenmängderna på avfallsanläggningarna med 10 % till år 2020 (jämfört med år 2010).</p>	<p>Målet uppnås delvis <i>Bedömning:</i> 3a. Uppnås ej. Antalet positiva pressmeddelande 2019 blev 10 st.</p> <p>3b. Uppnås. Målvärdet uppfylldes redan 2018, nivån bibehålls under 2019.</p> <p>3c. Uppnås. 2 st aktiviteter (t ex luktronderingar) är genomförda under året.</p> <p>3d. Uppnås ej, endast 1 av 5 anläggningar minskar lakvattenmängderna enligt plan.</p>
<p>Ekonomi</p>	<p>4. VafabMiljö ska ha en långsiktigt stabil ekonomi.</p>	<p>4a. Soliditeten ska årligen öka (målvärde år 2025 >15 % och budget 2019 är 5,4 %).</p> <p>4b. Skuldsättningsgraden ska årligen minska (målvärde år 2025 <10 och budget 2019 är 18,4).</p> <p>4c. Ekonomiskt resultat i kommunal avfallsverksamhet, i balans (budget 2019 är -18,5 mnkr).</p>	<p>Målet uppnås <i>Bedömning:</i> 4a. Uppnås, soliditeten är 5,6 % och ökar från 5,1 % (samma period föregående år).</p> <p>4b. Uppnås, skuldsättningsgraden är 18,0 och minskar från 19,6 (samma period föregående år).</p> <p>4c. Uppnås ej, utfallet är -17,0 mnkr för helåret, vilket är bättre än budget men negativt.</p>

		4d. Ekonomiskt resultat i övrig avfallsverksamhet, minst 5 % (budget 2019 är 24,2 mnkr).	4d. Uppnås, utfallet är 28,5 mnkr vilket är 4,3 mnkr bättre än budget (resultatnivån är 10 %).
--	--	--	--

*Omnibus Västerås representerar cirka 60 % av hushållskunderna, men omfattar inte verksamhetskunder. Ambitionen är att göra motsvarande mätning i samtliga medlemskommunerna. Dessvärre uteblev Omnibusmätning 2019 i Västerås på grund av för få svar.

RISKHANTERING OCH INTERN KONTROLL

Sammanfattning av arbetet med internkontrollplanen

Internkontrollplanen togs fram under 2018 och 2019 är första året som kommunalförbundet har en gemensam internkontrollplan. Under året har flera projekt och aktiviteter genomförts för att hantera de risker som finns identifierade i planen. Vissa justeringar av planen har gjorts under året. Några risker har tagits bort eftersom åtgärder vidtagits som minimerar den aktuella risken. Några nya risker har identifierats i det kommunalförbundsövergripande processkartlägningsarbete som nu genomförs.

Förbundsledningens roll och ansvar

Kommunalförbundet har fastslagit en internkontrollplan bestående av tre delar; en beskrivande del som innehåller instruktioner för genomförande av analys och bedömningar, tabeller som redovisar resultat av en riskanalys samt en handlingsplan för att åtgärda riskerna. Arbetet med internkontrollplanen dokumenteras och återrapporteras årligen till förbundsledningen. Internkontrollplanen utgår från kommunalförbundets processer i ledningssystemet, dvs lednings-, huvud- och stödprocesser.

De största riskerna

På kommunalförbundets anläggningar hanteras stora mängder brännbart material. För att minska brandrisken har flera åtgärder genomförts; maximal höjd för lagring av material har införts, fysiska barriärer av betong har placerats ut i befintliga lagringsplatser och planer finns för att bygga en branddamm vid anläggning på Gryta för att säkra tillgången till vatten vid släckning. För att tidigt upptäcka brand planeras installation av värmekameror vid de största lagringsplatserna.

En annan risk är att politiskt fattade beslut inte fastställs i medlemskommunerna, exempelvis renhållningsordning, taxa etc. För att stöda beslutsprocessen i medlemskommunerna har ett intensivt informationsarbete genomförts under året. Arbetet har inneburit framtagande och distribution av informationsmaterial och träffar med olika grupper i medlemskommunerna. De viktigaste frågorna under 2019 är den gemensamma avfallstaxan med föreskrifter. Den nya avfallsplanen förväntas bli beslutad i medlemskommunerna under 2020.

Ytterligare en risk är att ändringar i viktig lagstiftning missas eller att befintliga lagar inte efterlevs fullt ut. Bevakning av förändringar i lagstiftning har kompletterats med en tjänst för bevakning av lagstiftning samt att utbildning av personal har genomförts inom relevanta områden.

Den fjärde större risken är material som inte deklarerats eller vägts in korrekt. Om ej deklarerat material kommer in på en anläggning medför det risker, t.ex. att farligt avfall kan läggas på fel plats vilket riskerar att förorena mark och vatten. Arbetet med att gå igenom processen för invägning av material har slutförts under året och kommer att leda till nya rutiner.

Brister i risk- och internkontrollarbetet under året

- Arbetet har delvis försenats på grund av att ledningssystemets översyn tagit mer tid än beräknat.
- En omarbetning av internkontrollplanen - vad gäller kopplingen process och ansvar - kan eventuellt bli nödvändig som en följd av justeringar i ledningssystemet.

Framgångsfaktorer i risk- och internkontrollarbetet

- Arbetet med brandrisker har snabbt uppnått resultat. VafabMiljö bedömer att risken för brand minskat och att möjligheten att bekämpa/avgränsa brand har ökat.
- Efter ett intensivt arbete med att informera/kommunicera med förbundets 12 medlemskommuner har beslut tagits om en gemensam avfallstaxa och föreskrifter.
- Arbetet med att kartlägga förbundets processer har trots vissa förseningar varit framgångsrikt. Kartläggningen har på ett tydligt sätt visat var det finns brister i vårt arbetssätt, som hanteras och förbättras.

Ekonomisk flerårsöversikt

Tabell 2: Flerårsöversikt exkl. dotterbolag (tkr)

	2016	2017	2018	Budget 2019	2019	Avvikelse mot budget
Resultaträkning						
Verksamhetens intäkter	522 376	603 946	638 759	645 324	653 927	8 603
Verksamhetskostnader	-266 058	-295 546	-300 776	-313 361	-330 437	-17 076
Personalkostnader	-135 611	-157 274	-164 982	-164 992	-164 382	610
Övriga externa kostnader	-53 742	-52 768	-71 065	-73 629	-76 545	-2 916
Avskrivningar	-54 701	-60 665	-88 059	-81 637	-66 017	15 620
Kostnader	510 112	566 253	624 882	633 619	637 381	-3 762
Rörelseresultat	12 264	37 694	13 877	11 705	16 546	4 841
Finansiella poster	-5 855	-12 988	-5 176	-6 027	-5 049	978
Resultat	6 409	24 705	8 701	5 678	11 497	5 819
Balansräkning						
Anläggningstillgångar	515 970	616 486	612 890	719 216	651 284	-67 932
Balansomslutning	705 856	786 199	804 554	880 337	943 495	63 158
Eget kapital	7 607	32 312	41 013	44 446	52 510	8 064
Avsättningar	110 234	220 468	200 255	195 778	203 790	8 012
Långfristiga skulder	470 843	389 954	401 707	503 593	477 864	-25 729
Investeringar	98 566	54 085	82 676	165 657	106 976	-58 681
Nyckeltal						Mål, långsiktigt
Soliditet (%)	1,2	4,3	5,1	5,0	5,6	>15
Skuldsättningsgrad	84,0	23,0	19,6	19,8	18,0	<10
Avkastning på totalt kapital (%)	1,9	5,2	1,8	1,3	1,8	
Räntetäckningsgrad	2,1	2,8	2,4	1,9	3,2	
Genomsnittlig ränta	2,1	1,3	1,5	1,2	1,1	

VafabMiljö Kommunalförbund bedriver sitt femte verksamhetsår och uppvisar ett resultat för räkenskapsåret på 11,5 mnkr, vilket är 5,8 mnkr bättre än budget. De större positiva avvikelserna på intäktssidan är ökade

taxeintäkter från hushållsabbonenterna, ökade försäljningsintäkter av biogas och ökade intäkter för behandling av avfall.

De större avvikelserna på kostnadssidan är ökade insamlingskostnader för mat- och restavfall och ökade kostnader för avsättning av grov- och restavfall (brännbart avfall). Därutöver har avskrivningar minskat mot budget beroende på minskade avskrivningskostnader för förbundets aktiva deponi. Även avskrivningskostnaderna för återställning av kommunalförbundets gamla deponier blev lägre än budgeterat, men de kostnaderna har ingen resultatpåverkan.

Dotterbolaget VafabMiljö AB

I juni 2015 köpte VafabMiljö Kommunalförbund aktierna i VafabMiljö AB från medlemskommunerna. Verksamhetsöverlåtelsen skedde per den 1 januari 2016. Bolaget har därefter varit vilande.

VafabMiljö AB (org.nr 556191-4200)	
Ägd andel	100 %
Bokfört värde på aktier	57 358 tkr
Justerat eget kapital i bolaget	55 515 tkr

Kommunalförbundet har en långfristig skuld i balansräkningen på 74,5 mnkr avseende förvärvet av inkråmet vid verksamhetsöverlåtelsen. Förbundet betalar ränta till bolaget på skulden. Det har uppstått en skillnad mellan förbundets bokförda värde på aktierna och bolagets egna kapital på 1,8 mnkr (2,2 mnkr 2018). Bedömning är dock att det inte föreligger något nedskrivningsbehov eftersom bolaget erhåller ovan nämnda ränta som årligen ökar bolagets resultat och därigenom egna kapital. Värdet bör vara återställt inom fem år.

I början av 2019 erhöles meddelande från Högsta förvaltningsdomstolen att prövningsbeslut ej beviljats avseende en äldre avfallsskattetvist. Tvisten avsåg huruvida konstruktionsmaterial för byggnation av en väg på en deponi var avdragsgillt eller inte. Ärendet är i dag avslutat.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

AVFALLSLAGSTIFTNING

I maj 2018 beslutades i EU om ändringar i sex direktiv på avfallsområdet, det så kallade avfallspaketet. Ändringarna i direktiven ska bidra till minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter och komponenter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Under 2019 har arbetet pågått med att arbeta in dessa förändringar i svensk lagstiftning. Det är många ändringar på olika nivåer. En detaljerad ändring är att begreppet ”hushållsavfall” ersättas med ”kommunalt avfall”. En mer övergripande förändring är ökade krav på producenterna att ordna insamling av förpackningar bostadsnära och att ansvara för att materialet som samlas in faktiskt återvinns, se nedan. Krav införs också på kommunerna att tillhandahålla system för insamling av matavfall. Möjligheten att använda taxan för att informera om avfallsförebyggande åtgärder är ett annat tydliggörande. Lagstiftningen skruvas succesivt åt för att bidra till förflyttningar mot avfallstrappans översta steg i enlighet med beslutade miljömål.

PRODUCENTANSVAR

I juni 2018 beslutade regeringen om ett förtydligat producentansvar för förpackningar och returpapper. Beslutet innebär att fastighetsnära insamling (FNI) blir huvudregeln. Förändringen innebär också ett tydligt krav att det fulla ekonomiska ansvaret ska tas av producenterna av förpackningar och returpapper genom ett system med tillståndspliktiga insamlingsystem.

Ett delmål med förordningen är att producenterna genom tillståndspliktiga insamlingsystem ska samla in förpackningar och returpapper från minst 60 procent av alla bostadsfastigheter från och med 1 januari 2021. Om producenterna når målet kommer mängden restavfall till förbränning att minska vilket förväntas ge en positiv effekt på ekonomin eftersom kostnaderna för förbränning av restavfall minskar. Slutmålet är att alla bostadsfastigheter ska ha FNI från och med 1 april 2025.

Under hösten 2019 har kommunerna beslutat att ge VafabMiljö mandat att företräda kommunerna vid de samråd som ska genomföras av de organisationer som har för avsikt ansöka om att få tillstånd från Naturvårdsverket att samla in tidningar och förpackningar (TIS).

Inom ramen för de nya förordningarna kan VafabMiljö få uppdrag av TIS att samla in förpackningar och returpapper genom att exempelvis integrera FNI med insamlingen av hushållsavfall på likande sätt som ett stort antal kommuner redan gjort. En sådan samordnad insamling med en finansiering från producenterna skulle utöver minskade restavfallsmängder även kunna innebära lägre insamlingskostnader för hushållsavfallet.

BIOGASEN

Regeringen har gett ett stöd för produktion av biogas under perioden oktober 2018 till september 2019. Motivet till stödet har varit att importen av utländsk biogas med liknande statligt produktionsstöd har gjort det svårare för inhemsk produktion och försämrat förutsättningarna för svenska anläggningars avsättning av biogas. Stödet har förlängts under perioden december 2019 till maj 2020, men kommer inte att ge en lika hög ersättning som det tidigare stödet.

Regeringen presenterade i slutet av året ett betänkande; Mer biogas för ett hållbart Sverige, från biogasmarknadsutredningen som har analyserat biogasens roll och konkurrensförutsättningar utifrån bland annat de nya energi- och klimatpolitiska målen, den ökade integreringen av biogasmarknaden i EU och utvecklingen mot mer förnybar energi i transportsektorn. Utredningen också kommit med förslag på ändringar i lagstiftning och styrmedel för att biogasens nyttor bättre ska kunna tas tillvara. Utredningen remissbehandlas under våren 2020.

Utöver dessa frågor på nationell nivå upphör nuvarande avtal med Svealandstrafiken om leverans av biogas att gälla efter september 2020, vilket kan komma att påverka ekonomin för biogasverksamheten. Totalt använder Svealandstrafiken ca 80 procent av den fordonsgas som VafabMiljö säljer.

Under 2019 ökade försäljningen av biogas med ca 8 procent. Ökningen kommer av ett ökat behov till bussar och sopbilar. Däremot minskar försäljning av biogas vid de publika tankstationerna. Det senare handlar främst om att privatbilister och taxiföretag väljer andra miljöfordon som exempelvis el- och elhybridbilar, istället för gasbilar som var förstahandsvalet för några år sedan.

ENERGIUTVINNING AV BRÄNNBART AVFALL

I slutet av året beslutade riksdagen att införa en skatt på förbränning av avfall med 75 kr/ton from 1 april 2020. Nivån kommer att höjas till 100 kr/ton 2021 och 125/ton kr from 2022.

De ekonomiska förutsättningarna för olika former av avfallsbränslen kan också komma att förändras när Brexit är fullbordat. De senaste åren har den ökade importen kraftigt försämrat marknadspriserna för de svenska avfalls- och returbränslena och inneburit att det för en del kommuner och regioner periodvis inte funnits kapacitet för att ta hand om det egna avfallet.

ÅTERVINNING

Återvinningsmarknaden har det senaste året påverkats av händelser på den globala marknaden. Kina har infört importstopp för både plast och papper. Det beslutet har också gjort att andra länder i Asien planerar eller redan infört liknande förbud, däribland Indien som har planer på förbud mot import av plast.

Nyligen har FN tagit beslut om hårdare regler för export av exempelvis plastavfall. Sammantaget innebär det att återvinningsmöjligheterna för plast har begränsats kraftigt och att det inom EU inte finns tillräckliga avsättningsmöjligheter för den plast som sorteras och lämnas till återvinning.

Även priserna på vissa pappersprodukter har försämrats på grund av importstoppen i Asien. Med anledning av dessa omvärldsfaktorer, som inte går att påverka, är det mycket svårt att bedöma det ekonomiska utfallet för de material vi säljer. Priserna på wellpapp och skrot har varierat kraftigt de senaste åren, exempelvis har skrotpriset under 2019 varierat från som högst 1 874 kr/ton i april till som lägst 1 181 kr/ton i oktober. Priserna på wellpapp har sjunkit; från 1 155 kr/ton i december 2017 till 576 kr/ton för samma månad 2019.

AVLOPPSRENINGSSLAM

Den statliga utredningen om Giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam har lämnats till regeringen. Utredningen föreslår två olika vägar; att förbjuda spridning av slam eller att ha ett spridningsförbud med undantag för hygienisterna och kvalitetssäkrat slam. Oavsett alternativ så föreslås ett krav på att minst 60 procent av fosfor i avloppsslam från större avloppsreningsverk ska återvinnas. Uppdraget var att utreda ett totalförbud mot spridning av slam men utredarna menar att ett totalt spridningsförbud är mindre realistiskt med de riskbedömningar som finns tillgängliga som grund. Utredningen är lämnad men någon tidpunkt för beslut i frågan finns inte aviserad.

POLITIK OCH OPINION

När det gäller hållbarhetsfrågornas plats i politiken och opinionen det senaste året har fokus även i år legat på klimatfrågan och omställning till ett fossilfritt land står högt på agendan. Det är en fråga där vi ser tydliga konsekvenser i väderfenomen i omvärlden och som ger effekter på debatten. Oavsett inriktning från politiken på en nationell nivå kommer troligtvis biogasen ha en viktig roll i omställningen till fossilfria transporter.

En annan fråga som lyfts under året är även den biologiska mångfalden. Många arter är hotade. Alltför många rapporter visar på att läget för våra insekter blir alltmer akut. Utan dessa livsnödvändiga pollinerare kommer livsmedelsproduktionen inte fungera. Vårt sätt att bruka jorden måste ändras för vår egen överlevnads skull. Här kan VafabMiljö fundera på användningen av de stora arealer som sluttäckta deponier utgör i framtiden och hur vi kan bidra till den biologiska mångfalden.

Plastfrågan har varit föremål för såväl debatter och som massmedialt fokus. Ett EU-direktiv har beslutats som senast år 2021 förbjuder användning av produkter och förpackningar som bidrar mest till nedskräpning av stränder så som bomullspinnar, bestick, ballongpinnar och sugrör. Man har även skärpt målen om att plastflaskor till viss del måste bestå av återvunnen plast. 2030 blir gränsen 30% återvunnet material per flaska.

Frågan om byggsektorns produktion av avfall har också lyfts under 2019. Här finns ännu inga nya krav formulerade men däremot börjar röster höjas för att minska avfallsmängder vid byggnationer och att bygga med hållbara material.

IT OCH ANDRA DIGITALA LÖSNINGAR

Den digitala utvecklingen är av betydelse för VafabMiljö. Ny relevant teknik är obemannade öppettider på Återbruk, nivåvakter i behållare och kärl, självkörande sopbilar, RFID-teknik för automatisk registrering av olika flöden, sorteringsrobotar och automatiserade kundtjänstfunktioner. En strategi för den digitala utvecklingen på VafabMiljö behöver tas fram och implementeras i kommande verksamhetsplaner.

ÖVRIGT

Andra omvärldsfaktorer som påverkar kommunalförbundet är utvecklingen på bostadsmarknaden, där det handlar om omhändertagandet av jordar och massor med olika föroreningsgrad. De senaste åren har det varit högttryck när det gäller exploateringen av nya bostadsområden i regionen, men det är oklart hur den utvecklingen kommer att se ut de närmsta åren. Dessutom finns nationella förslag till ändrade rikt- och gränsvärden som kan innebära att mer material kan stanna på exploateringsområdena eller på andra sätt återföras till samhället.

Finansförvaltning

VafabMiljö är exponerat för ränterisker, risker för kundförluster samt risk för anläggningskador. Riskerna hanteras genom efterlevnad och stöd av Västerås stads finanspolicy, systematisk kreditbedömning samt fullvärdesförsäkring av anläggningsbeståndet. Förbundets ränterisk anses vara relativt låg i förhållande till de räntebärande skuldernas andel av tillgångarna. I slutet av 2019 genomfördes ett köp av valuta i euro uppgående till 63 mnkr för att säkra förbundet mot en eventuell valutakursrisk vid genomförandet av ett större investeringsprojekt med betalning i euro.

Förbundet har finansiella anläggningstillgångar i form av aktier i dotterbolaget VafabMiljö AB som uppgår till 57,4 mnkr. Dotterbolagets egna kapital uppgår till 55,6 mnkr, men beräknas vara återställt inom en femårsperiod. Förbundets utsläppsrätter uppgår till 4,7 mnkr (4,4 mnkr 2018) och påverkas av ökat marknadsvärde, bristen på utsläppsrätter i Europa och hur den svenska kronan förhåller sig till euron. Förbundet har inga derivat, ränteswappar eller andra finansiella säkringslösningar.

Borgensåtagande

Förbundet har nyttjat medlemskommunernas lämnade borgen på 288,5 mnkr (218,6 mnkr 2018) vid utgången av 2019. Ökningen motsvarar ca 70 mnkr och beror huvudsakligen av ökade investeringar. Förbundet har nyttjat 46 % (35 % 2018) av borgensbeloppet. Sammantaget kan riskexponeringen anses vara låg.

Tabell 3: Borgensåtaganden exkl. dotterbolag (tkr)

	2016	2017	2018	2019
Långfristiga skulder	470 843	389 954	401 707	477 864
Räntebärande skulder	470 843	364 094	375 455	451 205
Räntekostnad	3 214	4 330	3 023	2 715
Reversränta och borgensavgift till medlemskommunerna	2 179	1 715	1 693	1 608
Nedskrivning i finansiella tillgångar		6 842		
Genomsnittlig upplåningsränta	1,0	1,7	1,2	1,1
Upplåningens förfallostruktur >5 år	470 843	389 954	401 707	477 864
Borgensåtaganden från medlemskommuner	410 900	625 000	625 000	625 000
Nyttjad borgen	337 924	212 772	218 608	288 499

Balanskravsutredning

Balanskravet är ett lagstadgat krav som ska uppfyllas enligt kommunallagen och utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet. Ett eventuellt underskott i bokslutet ska inarbetas och det egna kapitalet ska återställas inom tre år utifrån en åtgärdsplan. Förbundet uppfyller balanskravet och har en ekonomi i balans för 2019.

Förbundet har i den kommunala avfallsverksamheten en sammantaget ackumulerad positiv resultatutjämningsfond på 29,7 mnkr, trots ett negativt resultat för det kommunala avfallsuppdraget på -17,0 mnkr. Förbundet reglerar respektive kommuns negativa resultat mot resultatutjämningsfonden om medel finns kvar. De kommuner som har ett negativt resultat, och där inga medel finns kvar i fonden, balanseras upp av den övriga avfallsverksamheten positiva resultat.

Tabell 4: Balanskravsutredning exkl. dotterbolag (tkr)

	2016	2017	2018	Budget 2019	2019
Årets resultat	6 409	24 705	8 701	5 678	11 497
Avgår samtliga realisationsvinster	-1 234	-183	-1 182		-2 648
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	5 175	24 522	7 519	5 678	8 848
Medel från resultatutjämningsfond, (ingår i årets resultat)	605	13 276	1 565		-2 721
Årets balanskrav	5 175	24 521	7 519	5 678	8 848
Infrias balanskravet	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Resultat för kommunal avfallsverksamhet och övrig avfallsverksamhet

Uppdraget att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kap miljöbalken (kommunal avfallsverksamhet) särredovisas från övrig avfallsverksamhet. I övrig avfallsverksamhet ingår tjänster som kommunalförbundet utför åt medlemskommunerna samt den affärsverksamhet som bedrivs i konkurrens.

Under 2019 har modellen för särredovisning av intäkter och kostnader mellan den kommunala avfallsverksamheten och den övriga avfallsverksamheten genomlysts. Som ett resultat av det arbetet har vissa interna köp av behandling av avfall eliminerats, eftersom de varit överflödiga. Därutöver har köp av interna transporter justerats på grund av att en systemuppsättning felaktigt genererat interna fakturor. Utöver detta så har särredovisningen också justerats för inköp av naturgas och biogas för vidareförsäljning.

Sammantaget leder denna förändring till att resultatet för den kommunala avfallsverksamheten ökar med 19,8 mnkr och minskar för den övriga avfallsverksamheten med motsvarande belopp. Justeringen påverkar inte kommunalförbundets externa resultat, det är endast den interna fördelningen som påverkas.

RESULTATRÄKNING FÖR KOMMUNAL AVFALLSVERKSAMHET

Tabell 5: Resultaträkning kommunal avfallsverksamhet

Kommunal avfallsverksamhet (tkr)	2018	Budget 2019	2019	Avvikelse
Taxor och avgifter	311 450	324 586	330 345	5 759
Justering resultatfond	1 565	4 347	-2 721	-7 068
Försäljning biogas	14 156	16 358	17 263	906
Försäljning fjärrvärme Norska	11 904	12 406	13 275	869
Försäljning återvinningsmaterial	26 489	22 707	20 487	-2 220
Försäljning bränslen	4 236	11 221	13 097	1 876
Övriga intäkter	9 294	6 111	12 219	6 107
Summa intäkter	379 094	397 736	403 965	6 229
Gemensamma kostnader	-52 887	-56 483	-53 907	2 576
Miljöåtgärder	-39 294	-43 643	-41 287	2 356
Insamling mat- och restavfall	-91 925	-92 481	-102 792	-10 311
Insamling grovavfall och farligt avfall	-51 838	-50 836	-53 754	-2 918
Omlastning och sortering grov- och restavfall	-29 580	-28 322	-29 302	-980
Omlastning och sortering farligt avfall	-7 035	-6 832	-7 189	-357
Behandling av matavfall	-22 214	-19 561	-22 920	-3 359
Distribution av biogas*	-12 622	-13 742	-6 417	7 324
Avsättning grov- och restavfall*	-61 102	-71 688	-73 133	-1 445
Avsättning farligt avfall	-9 939	-9 483	-7 812	1 671
Insamling och avsättning slam	-23 756	-23 167	-22 421	747
Summa kostnader	-402 192	-416 238	-420 934	-4 696
Resultat	-23 098	-18 502	-16 969	1 533

Resultatet för den kommunala avfallsverksamheten är -17,0 mnkr, vilket är 1,5 mnkr bättre än budget. Taxeintäkterna är högre än budget och detsamma gäller för övriga intäkter. Avvikelsen för övriga intäkter är bland annat intäkter för försäljning av maskiner och utrustning, viten och högre bidrag för biogasproduktion. Avvikelsen för justering av resultatutjämningsfond beror på att fonderna i Surahammar, Köping, Kungsör och Arboga byggde på preliminära uppgifter, vilka har justerats under året.

Kostnaderna för insamling av mat- och restavfall är högre än budget. Orsaken är ökat inköpspris på påsar och säckar för insamling av matavfall samt att personal- och fordonskostnaderna ökat mer än beräknat. Kostnaden för behandling av matavfall har också blivit högre på grund av tillkommande kostnader i samband med utbyggnaden av biogasanläggningen. Även kostnader för avsättning av grov- och restavfall (brännbart) har ökat på grund av ökade förbränningskostnader.

RESULTAT OCH BEHÅLLNING RESULTATUTJÄMNINGSFOND (RUF) PER MEDLEMSKOMMUN

Tabell 6: Behållning resultatutjämningsfond per medlemskommun (tkr)

Medlemskommun	Heby	Fagersta	Norberg	Skinn- skatteberg	Enköping	Västerås	Sala	Hallsta- hammar	Sura- hammar	Köping	Arboga	Kungsör	Totalt
Taxeintäkter	13 880	13 226	6 234	6 783	49 608	139 649	24 368	15 601	11 958	25 515	15 058	8 466	330 346
Övriga intäkter	3 153	3 112	1 351	1 004	10 072	35 099	5 171	3 712	2 289	6 193	3 213	1 971	76 340
Kostnader	-17 281	-16 942	-7 755	-7 015	-60 743	-183 698	-29 704	-20 594	-12 137	-35 093	-18 579	-11 394	-420 934
Resultat exkl justering RUF	-248	-603	-171	773	-1 063	-8 950	-165	-1 281	2 110	-3 385	-307	-958	-14 248
Justering RUF	248	603	171	-773	1 063	0	0	1 281	-2 110	-2 143	-367	-696	-2 721
Resultat	0	0	0	0	0	-8 950	-165	0	0	-5 527	-673	-1 653	-16 969
Ingående behållning RUF 2019	6 758	3 241	3 060	3 186	4 571	0	0	2 824	6 537	0	0	0	30 176
Utgående behållning RUF 2019	6 510	2 638	2 889	3 959	3 508	0	0	1 543	8 647	0	0	0	29 692

Förbundet har en ackumulerad resultatutjämningsfond på 29,7 mnkr per den sista december 2019. De medlemskommuner som har ett negativt resultat, och som inte har medel kvar i fonden, påverkar kommunalförbundets resultat negativt.

För de medlemskommuner som har ett ackumulerat överskott används det till att rabattera den nya avfallstaxan under en period av 3-5 år. Därmed återbetalas respektive medlemskommuns historiska överskott till abonnenterna och resultatutjämningsfonden upphör.

I och med införandet av en ny gemensam avfallstaxa i samtliga medlemskommuner under 2020 så införs en ny gemensam resultatfond för insamling och behandling av mat-, rest-, grov- och farligt avfall. Dessutom införs en ny gemensam resultatfond för hämtning och behandling av slam från enskilda avlopp, latrin och fettavskiljarslam. Varje medlemskommun får en andel i dessa två fonder baserat på sitt invånarantal.

RESULTATRÄKNING ÖVRIG AVFALLSVERKSAMHET

Tabell 7: Resultaträkning övrig avfallsverksamhet

Övrig avfallsverksamhet (tkr)	2018	Budget 2019	2019	Avvikelse
Behandlingsintäkter	159 873	149 685	142 666	-7 019
varav schakt- och deponimassor	61 598	52 187	50 641	-1 546
bränslen och osorterat avfall*	46 729	39 633	34 477	-5 156
övriga behandlingsintäkter	51 546	57 865	57 548	-317
Försäljningsintäkter	73 890	81 522	86 414	4 892
varav fordonsgas	53 253	57 995	61 206	3 211
övriga försäljningsintäkter	20 637	23 527	25 208	1 681
Transportintäkter*	44 578	44 561	40 789	-3 772
Övriga intäkter	12 271	12 694	14 473	1 779
Intäkter	290 612	288 462	284 342	-4 120
Verksamhetskostnader	-127 182	-134 879	-134 531	348
varav driftverksamhet	-64 616	-60 160	-67 553	-7 393
inköp av transporter	-30 584	-29 506	-23 099	6 407
övrigt	-31 982	-45 213	-43 879	1 334
Personalkostnader	-64 812	-68 693	-66 195	2 498
Övriga externa kostnader	-35 806	-26 340	-26 726	-386
Avskrivningar	-28 848	-31 693	-26 509	5 184
Kostnader	-256 648	-261 605	-253 961	7 992
Rörelseresultat	33 964	26 857	30 381	3 872
Finansiella poster	-2 165	-2 677	-1 915	762
Resultat	31 799	24 180	28 466	4 286

* justering interna poster Utfall 2019

Utfallet för övrig avfallsverksamhet är 28,5 mnkr, vilket är 4,3 mnkr bättre än budget.

Försäljningsintäkterna bidrar till en positiv avvikelse mot budget, vilket främst beror på ett högre pris på biogas samt ökade leveranser av träflis till Mälarenergi. Den positiva avvikelsen vad gäller avskrivningar beror dels på senarelagda investeringar, dels på en lägre avskrivningskostnad av förbundets aktiva deponi då mängderna som deponeras är mindre än budgeterat.

Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten för 2019 är 165,7 mnkr och utfallet blev 107,0 mnkr (avvikelsen är 58,7 mnkr).

Avvikelsen beror till stor del på att flera projekt har flyttats fram vilket delvis beror på omprioriteringar av befintliga resurser. Dessutom har investeringar motsvarande 7 mnkr, bl a tagning av kärll, utgått. Upphandlade och beställda renhållningsfordon motsvarande 7 mnkr kommer att levereras tidigast under första kvartalet 2020. Investeringsutgiften för FA-deponin beräknas till totalt 9 mnkr mot budgeterade 14 mnkr. Ombyggnationen av biogasanläggningen har inte nyttjat årets totala projektbudget, betalningsutfallet hamnade på 37 mnkr mot budgeterade 58 mnkr. Projektet Återbruksutredning har budgeterats som en utgift mellan 2019-22, totalt 80 mnkr, men inget utfall finns än. Projekt Nya kontor (huvudkontor Navet och driftkontor Gryta) budgeterades till 10,2 mnkr (varav 2 mnkr för driftkontor). Huvudkontoret avslutas under första kvartalet 2020 och driftkontoret kommer att pågå under åren 2020-21.

Tabell 8: Investeringsredovisning (tkr)

	2017	2018	Budget 2019	2019	Avvikelse
Biogasutbyggnad		16 914	58 000	37 242	-20 758
Byggnader	2 255	6 228	2 560	2 219	-341
Kärl och containers	6 953	7 624	8 035	8 885	850
Mark- och markanläggningar	5 301	6 115	25 283	16 098	-9 185
Maskiner vid avfallsanläggningarna	7 988	14 140	16 493	16 225	-268
Nya kontor			10 150	3 483	-6 667
Processanläggningar	21 871	6 582	16 264	11 988	-4 276
Renhållningsfordon	5 578	18 831	8 640	6 499	-2 141
Återbruksutredning		1 689	12 862		-12 862
Övrigt	4 024	4 553	7 370	4 337	-3 033
Summa nettoinvesteringar	53 970	82 676	165 657	106 976	-58 681

Driftprojektredovisning

Tabellen nedan är en förteckning över de driftprojekt som pågått under året. De större driftprojekten är; framtagandet av ny gemensam avfallstaxa och ny avfallsplan, flytten till nytt huvudkontor på Navet och planeringen för ett nytt driftkontor på Gryta samt övergången till en mer modern IT-miljö (dvs Office 365).

Tabell 9: Driftprojektredovisning exkl. investeringar (tkr)

Pågående projekt	2018	2019
Avfallsplan och avfallstaxa	1 291	1 931
Nya kontor	1 263	3 263
IT-projekt (Office 365, win10, GDPR, ny citrix)	1 022	1 551
Prövotidsutredningar anläggningar		668
Driftkostnader kopplade till biogasprojektet		331
Avslutade projekt		
Ny samlingsstrategi	2 088	
Nytt systemstöd för fakturering	988	
Framtidens grovavfallshantering	144	

Personal, antal anställda, sjukfrånvaro och pensionsförvaltning

Förbundet har sina anställdas pensioner tryggade via en avsättning och en försäkringslösning via KPA. Pensionsavsättningen ökade under 2019 med 5,0 mnkr p g a förändrade löner, ränta och medellivslängd. Den totala avsättningen uppgår till 31,9 mnkr (26,9 mnkr 2018). Förbundet har valt att inte flytta del av pensionsavsättningen till ansvarsförbindelser enligt RKR 7:1, utan inväntar ny lagstiftning där eventuellt förslaget att ansvarsförbindelsen skall ses som avsättning i balansräkningen.

Tabell 10: Personalstatistik

	2017	2018	2019
Medelantalet tillsvidareanställda	247	247	249
Antal män/kvinnor	170/77	173/74	176/73
Total personalkostnad (mnkr)	157,3	164,9	164,4
Total sjukfrånvaro*	4,8	5,0	4,5
Långtidsfrånvaro**	52,9	42,6	31,0
Sjukfrånvaro för män	4,3	4,8	4,4
Sjukfrånvaro för kvinnor	6,3	5,4	4,6
Anställda <29 år*	1,5	4,7	4,6
Anställda 30-49 år*	5,4	4,5	3,9
Anställda >50 år*	5,1	5,5	5,0

* I procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

** I procent av total sjukfrånvaro. Med långtidsfrånvaro avses sjukfrånvaro under en sammanhängande tid över 60 dagar eller mer.

Direktionens och ledningens arbete

Direktionens ledamöter utses av medlemskommunerna. Under 2019 har direktionen haft sex möten, varav ett konstituerande möte. Ordförande för förbundsdirektionen är Tony Lundin. Ledamöternas närvaro var i snitt cirka 79 % (75 % 2018). Direktionen har under året bl.a. tagit beslut om; inriktning för försäljningen av Norska energiåtervinning (som dock kvarstår inom förbundet då ingen överenskommelse uppnåddes med den potentiella köparen), investering i ny deponiyta för farligt avfall, förslag till ny avfallsplan med gemensam avfallstaxa, strategisk budget för åren 2020-22, delårsrapport januari-augusti 2019, reviderade renhållningsföreskrifter, reviderad projektbudget för biogasprojektet samt budget för 2020.

Verksamhetens miljöpåverkan

Större delen av VafabMiljös verksamhet är reglerad genom tillstånd enligt miljöbalken. Detta gäller för samtliga 5 avfallsanläggningar, 18 Återbruk samt för kommunalförbundets förbrännings- och biogas-anläggningar. VafabMiljös verksamhet påverkar miljön, mest positivt men även negativt. Negativ miljöpåverkan innefattar bland annat utsläpp från transporter och avfallsförbränning, uppkomst av lakvatten från deponier samt uppkomst av deponigas från äldre deponier. Positiv miljöpåverkan kommer bland annat genom bidragande till återanvändning och återvinning innefattande exempelvis materialåtervinning och energiåtervinning. VafabMiljö samlar upp och renar lakvatten, utvinnet deponigas och producerar biogas vilket också är positivt för miljön. Inom ramen för ledningssystemet arbetar kommunalförbundet med att ständigt förbättra verksamheten för att minska dess miljöpåverkan.

Resultaträkning

	Not	Koncernen		Kommunalförbundet	
		2019	2018	2019	2018
Verksamhetens intäkter	2	654 008	639 404	653 927	638 759
Verksamhetens kostnader	3	-571 429	-539 244	-571 364	-536 823
Avskrivningar	4	-66 017	-88 059	-66 017	-88 059
Verksamhetens nettokostnader		16 562	12 101	16 546	13 877
Finansiella intäkter		210	212	210	212
Finansiella kostnader	5	-4 727	-4 552	-5 259	-5 388
Årets skatteskuld		-125	181	-	-
Årets vinst		11 920	7 942	11 497	8 701

Balansräkningar

	Not	Koncernen		Kommunalförbundet	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	6				
Immateriella anläggningstillgångar		1 570	2 159	1 570	2 159
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		259 639	263 935	259 639	263 935
Maskiner och inventarier		254 092	256 142	254 092	256 141
Övriga materiella anläggningstillgångar		73 927	28 857	73 927	28 857
Finansiella anläggningstillgångar	7	4 697	4 440	62 055	61 798
Summa anläggningstillgångar		593 926	555 532	651 284	612 890
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		20 177	19 820	20 177	19 820
Fordringar	8	133 945	87 962	143 682	95 863
Kassa och bank		128 729	76 424	128 352	75 981
Summa omsättningstillgångar		282 851	184 206	292 211	191 664
Summa tillgångar		876 776	739 738	943 495	804 554

	Not	Koncernen		Kommunalförbundet	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	9				
Övrigt eget kapital		38 776	30 864	41 013	32 312
Årets vinst		<u>11 920</u>	<u>7 941</u>	<u>11 497</u>	<u>8 701</u>
Summa eget kapital		50 696	38 805	52 510	41 013
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	10	31 973	26 956	31 973	26 956
Andra avsättningar	11	<u>182 226</u>	<u>183 709</u>	<u>171 817</u>	<u>173 299</u>
		214 199	210 665	203 790	200 255
Skulder					
Långfristiga skulder	12	403 335	327 178	477 864	401 707
Kortfristiga skulder	13	<u>208 546</u>	<u>163 091</u>	<u>209 331</u>	<u>161 579</u>
		611 881	490 268	687 195	563 286
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		876 776	739 738	943 495	804 554
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		12 550	12 550	12 550	12 550
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga	Inga	Inga

Kassaflödesanalyser

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten				
Rörelseresultat före finansiella poster	16 562	12 101	16 546	13 877
<u>Justering som inte ingår i kassaflödet</u>				
Av- och nedskrivningar	66 017	88 059	66 017	88 059
Erlagd/erhållen ränta	-4 517	-4 340	-5 049	-5 176
Gjorda avsättningar	1 174	2 932	1 174	2 932
I anspråkstagna avsättningar	2 361	-23 145	2 361	-23 145
Skatter och andra ej likviditetspåverkande poster	1 259	-1 817	103	-1 998
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	82 856	73 790	81 152	74 549
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-45 983	1 301	-47 818	-1 784
Ökning/minskning varulager	-357	-14 610	-357	-14 610
Ökning/minskning kortfristiga skulder	44 041	17 758	47 646	20 112
Kassaflöde från den löpande verksamheten	80 557	78 239	80 623	78 267
Investeringsverksamheten				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-106 976	-82 676	-106 976	-82 676
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2 822	835	2 822	835
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-266	-2 621	-266	-2 622
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	9	-	9	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-104 409	-84 463	-104 409	-84 462
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	76 157	11 746	76 157	11 753
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	76 157	11 746	76 157	11 753
Årets kassaflöde	52 305	5 524	52 371	5 588
Likvida medel vid årets början	76 424	70 901	75 981	70 424
Likvida medel vid årets slut	128 729	76 424	128 352	75 981

Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Från och med den 1 januari 2019 gäller en ny lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Kommunalförbundet har analyserat effekter på resultat- och balansräkning med anledning av den nya lagen och bedömer att inga väsentliga effekter uppkommer i ingångsbalans och jämförelsesiffror.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl.a. innebär att:

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning redovisas efter avdrag för moms och rabatter. Förbundet följer RKR 18 vid redovisning av investeringsbidrag. Denna princip innebär att bidraget bokförs som en långfristig skuld i balansräkningen för att sedan intäktsföras i samma takt som avskrivningen för den tillgång stödet avser. Periodisering av inkomster och utgifter hänförliga till perioden har gjorts enligt god redovisningssed.

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningen påbörjas senast tertialet efter driftstart eller efter slutbesiktning. Förbundet efterlever komponentavskrivning enligt RKR 11.4 för tillgångar med olika nyttjandeperiod överstigande 500 tkr. Förbundet använder i speciella fall annan avskrivningsmetod när den bättre återspeglar tillgångens förbrukning. För de inaktiva deponierna används en produktionsberoende avskrivningsmetod, dvs avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk. Omprövning av nyttjande-perioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt. Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 tkr. Samtliga tillgångar nyttjandeperioden reviderades för vid överlåtelse till förbundet 2016-01-01. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella tillgångar	3 år
Mark	-
Byggnader	15-30 år
Tekniska anläggningar	7-15 år
Maskiner, fordon och inventarier	5-15 år

För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 tkr och en nyttjandeperiod understigande 20 år görs en mer individuell bedömning av nyttjandeperioden, vilken därmed kan avvika från förbundets normala avskrivningstider.

Överordnad princip för värdering av tillgångar och skulder är försiktighetsprincipen, som innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges och till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Immateriella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet av den tekniskt färdigställda och användbara funktionen enligt RKR 12.1. Materiella anläggningstillgångar aktiveras till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar som beräknas utifrån förväntad nyttjandeperiod. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar. Inga räntor aktiveras.

Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet. Fordringar har efter en åldersmässig prövning upptagits till det belopp de förväntas inflyta.

Leasingavtal ses i förbundet som operationell leasing, dvs förbundet gör bedömningen att inga avtal i dagsläget uppfyller kraven för att klassas som finansiella leasingavtal enligt RKR 13.2.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Avsättningar för deponi har tidigare tagits upp till den del som kommunerna årligen har debiterats samt reducerats med årets kostnader för återställande och efterbehandling av de inaktiva deponierna. Under 2017 gjorde förbundet en tilläggsavsättning med 110 mnkr för att i enlighet med RKR 10.2 trygga säkerhet om att avsatta medel finns för sluttäckning, drift och skötsel till och med år 2057. Återställningsplanen är nuvärdesberäknad och uppdateras vart tredje år. Avsättningen kommer att reduceras i takt med återställande och efterbehandling utförs. För den aktiva deponin görs en avsättning för förorenat avfall respektive icke farligt avfall utifrån deponerade mängder.

Pensionsförpliktelser för förbundets anställda redovisas som en pensionsavsättning och avviker från RKR 7.1 där pensioner intjänade före 1998 skall redovisas som ansvarsförbindelse. Ingen av de förtroendevalda har uppdrag på en betydande del av en heltid och har därmed inte rätt till pension enligt "Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda".

Poster inom linjen är en ställd säkerhet eller ansvarsförbindelse som inte ses som en skuld eller avsättning. Förbundet har ställda säkerheter för deponier utöver vad medlemskommunerna borgar för. Förbundet har vidare valt i likhet med tidigare år redovisa samtliga pensionsåtaganden under avsättningar i balansräkningen och inte under ansvarsförbindelser.

I VafabMiljö Kommunalförbund ingår dotterbolaget VafabMiljö AB (org.nr 556191-4200) som sedan 2015-06-19 ägs till 100 %. Inga förändringar har skett under året i koncernstrukturen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Med förvärvsmetoden avses att det förvärvade egna kapitalet i dotterbolagen elimineras. Ekonomiska transaktioner mellan de i koncernen ingående bolagen respektive förbundet har i allt väsentligt eliminerats. De kommunala bolagets redovisning är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen, bokföringslagen samt bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunalförbundet och det kommunala bolaget är kommunalförbundets redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen. Inga väsentliga skillnader i redovisningsprinciper har identifierats.

Not 2 Verksamhetens intäkter

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Taxor och avgifter	329 892	311 058	329 892	311 058
Upplösning av ackumulerat överuttag	-19 096	7 640	-19 096	7 640
Försäljningsintäkter				
- fordonsgas	75 263	64 236	75 263	64 236
- fjärrvärme	17 143	19 225	17 143	19 225
- återvinningsmaterial och bränsle	55 717	44 961	55 717	44 961
Behandlingsintäkter				
- schakt- och deponimassor	50 641	61 598	50 641	61 598
- bränsle	41 500	30 437	41 500	30 437
- övriga behandlingsintäkter	50 054	53 410	50 054	53 410
Transportintäkter	31 092	31 285	31 092	31 285
Hyor och arrenden	5 305	5 921	5 305	5 921
Försäljning av tjänster	5 852	3 999	5 852	3 999
Realisationsvinster	3 637	735	3 637	735
Övriga intäkter	<u>7 008</u>	<u>4 899</u>	<u>6 927</u>	<u>4 253</u>
Summa	654 008	639 404	653 927	638 759

Not 3 Verksamhetens kostnader

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Löner och sociala avgifter	-153 384	-157 181	-153 384	-157 181
Pensionskostnader	-10 998	-7 802	-10 998	-7 802
Inköp av återvinningsmaterial	-2 743	-3 406	-2 743	-3 406
Bränsle, energi och vatten	-13 285	-11 969	-13 285	-11 969
Köp av huvudverksamhet	-183 910	-165 759	-183 910	-165 759
Köp av tillsatser och behandlingsmaterial	-36 210	-34 205	-36 210	-34 205
Köp av transporttjänster	-107 110	-87 877	-107 110	-87 877
Avfalls- och energiskatt	-9 587	-8 483	-9 587	-8 483
Avsättning till nya deponier	-1 174	-2 932	-1 174	-2 932
Övriga tjänster	-30 979	-35 204	-30 913	-35 204
Lokal och markhyror	-5 028	-4 677	-5 028	-4 677
Övriga kostnader	<u>-17 021</u>	<u>-19 749</u>	<u>-17 022</u>	<u>-17 328</u>
Summa	-571 429	-539 244	-571 364	-536 823

Not 7 Finansiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Ingående värde på aktier i dotterbolag	-	-	57 358	57 358
Årets förändring	=	=	=	=
Summa aktier i dotterbolag	0	0	57 358	57 358
Ingående värde 2019-01-01	4 440	1 818	4 440	1 818
Årets förändring				
- Prisökning utsläppsätter	257	2 622	257	2 622
Summa övriga finansiella anläggningstillgångar	<u>4 697</u>	<u>4 440</u>	<u>4 697</u>	<u>4 440</u>
Summa	4 697	4 440	62 055	61 798

I koncernen är aktierna i dotterbolag eliminerade med 57 358 tkr. Värdet på VafabMiljö AB:s justerade egna kapital uppgår till 55 575 tkr. Värdet bedöms öka under närmaste 5 åren, då bolaget årligen erhåller ränteintäkter för ett ännu ej reglerat lån till VafabMiljö Kommunalförbund.

Not 8 Fordringar

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Kundfordringar	47 998	38 202	47 998	38 202
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	78 525	39 939	78 525	39 939
Övriga kortfristiga fordringar	<u>7 422</u>	<u>9 821</u>	<u>17 159</u>	<u>17 722</u>
Summa	133 945	87 962	143 682	95 863

Not 9 Eget kapital

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Eget Kapital				
Övrigt eget kapital	38 776	30 864	41 013	32 312
Årets resultat	<u>11 920</u>	<u>7 941</u>	<u>11 497</u>	<u>8 701</u>
Utgående eget kapital	50 696	38 805	52 510	41 013
Koncernens egna kapital	Övr. eget kapital	Årets resultat	Eget kapital	
Eget kapital 2019-01-01	30 864	7 941	38 805	
Omföring föregående års resultat	7 941	-7 941	-	
Koncerninterna effekter av eliminering	-29	-	-29	
Årets resultat	=	<u>11 920</u>	<u>11 920</u>	
Summa	38 776	11 920	50 696	

Not 10 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Pensionsförpliktelse före 1988, KPA	6 393	6 486	6 393	6 486
Pensionsförpliktelse efter 1988, KPA	<u>25 580</u>	<u>20 469</u>	<u>25 580</u>	<u>20 469</u>
Summa avsatt till pensioner	31 973	26 955	31 973	26 955
Ingående avsättning	26 956	25 438	26 956	25 438
Nya förpliktelser under året				
Årets förändring	<u>5 017</u>	<u>1 518</u>	<u>5 017</u>	<u>1 518</u>
Summa	31 973	26 956	31 973	26 956

Not 11 Andra avsättningar

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Avsatt för återställande av äldre deponier				
Redovisat värde vid periodens början	157 466	182 128	157 466	182 128
Ianspråktaget under perioden	<u>-2 657</u>	<u>-24 662</u>	<u>-2 657</u>	<u>-24 662</u>
Utgående avsättningar	154 809	157 466	154 809	157 466
Avsatt för återställande av aktiv deponi				
Redovisat värde vid periodens början	15 834	12 902	15 834	12 902
Periodens avsättningar	<u>1 174</u>	<u>2 932</u>	<u>1 174</u>	<u>2 932</u>
Utgående avsättningar	17 008	15 834	17 008	15 834
Andra avsättningar				
Redovisat värde vid periodens början	10 410	10 410	-	-
Summa andra avsättningar	<u>10 410</u>	<u>10 410</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa	182 226	183 709	171 817	173 299

Avsättningen avser återställande av de äldre 6 icke-aktiva deponierna i regionen. Återställandet påbörjas 2009 och beräknas pågå tom 2027. En utökning av den totala avsättningen har gjorts 2017 med 110 mnkr, som skall räcka till och med ansvaret enligt länsstyrelsen har upphört år 2057. Avsättning för återställande av den aktiva deponin i anspråkstagen år 2009 görs med 25 kr/ton för icke-farligt avfall och 61 kr/ton för farligt avfall som läggs på deponin. Beräkningarna är uppdaterade 2016 och baserar sig på den tidigare utredning som gjordes avseende metod för att återställa deponierna.

Not 12 Långfristiga skulder

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Ingående låneskuld	327 178	315 431	401 707	389 954
Nyupplåningar under året	29 486	11 747	29 486	11 753
Nyupplåning (euro)	<u>46 672</u>	=	<u>46 672</u>	=
Utgående låneskuld	403 336	327 178	477 865	401 707
Långfristiga skulder				
Räntebärande skulder:				
Skulder till Västerås stad	340 473	264 723	340 473	264 723
Skulder till medlemskommuner	36 209	36 209	36 209	36 209
Skuld till dotterbolag	=	=	<u>74 523</u>	<u>74 523</u>
	376 682	300 932	451 205	375 455
Icke räntebärande skulder				
Förskott från Naturvårdsverket	24 000	24 134	24 000	24 134
Övriga långfristiga skulder	<u>2 653</u>	<u>2 112</u>	<u>2 660</u>	<u>2 118</u>
Summa	403 335	327 178	477 864	401 707

	2016	2017	2018	2019
Genomsnittlig ränta (%)	1,4	1,7	1,2	1,1

Inget lån förfaller inom fem år. Lånen till Västerås stad avser en checkräkningskredit. Skuld till övriga medlemskommuner avser köp av aktier i VafabMiljö AB. Skulden till dotterbolag avser köpeskilling för överlåtna tillgångar och skulder i enlighet med överlåtelseavtalet.

Not 13 Kortfristiga skulder

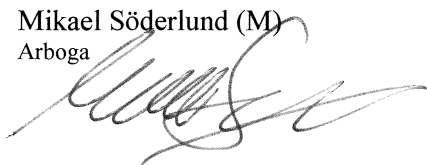
	Koncernen		Kommunalförbundet	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Leverantörsskulder	45 627	55 752	45 627	55 752
Moms och skatter*	2 215	12 470	2 215	11 196
Personalens skatter och avgifter	6 876	5 380	5 595	5 380
Pensionskostnader och löneskatt	7 379	6 671	7 379	6 671
Semesterlöneskuld	9 857	9 440	9 857	9 440
Upplupen abonnentskuld**	29 693	18 202	29 693	18 202
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	<u>106 899</u>	<u>55 176</u>	<u>108 965</u>	<u>54 938</u>
Summa	208 546	163 091	209 331	161 579

* I posten moms och skatter pågår en utredning om rapportering av intrastat till SCB och en eventuell rättning av momsdeklarationer för 2019.

**Skulden till taxekollektivets abonnenter har förändrats i och med att kommunalförbundets resultat för det kommunala avfallsuppdraget reglerats mot medlemskommunernas ackumulerade överuttag.

Västerås 2020-02-27

Mikael Söderlund (M)
Arboga

Eleonor Wikman (S)
Fagersta

Eleonor Wikman

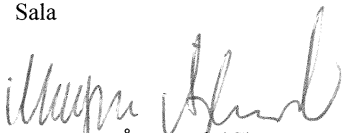
Per Möller (C)
Heby

Anne Tjernberg (S)
Köping

Mårten Öhrström (C)
Sala

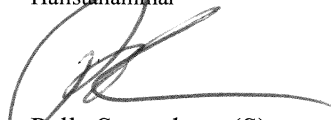
Magnus Åstrand (C)
Surahammar

Ulrika Ornbrant (C)
Enköping

Reinder Nispeling (L)
Hallstahammar

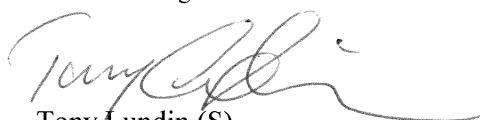
Pelle Strengbom (S)
Kungsör

Peter Björnberg (S)
Norberg

Pentti Lahtinen (S)
Skinskatteberg

Tony Lundin (S)
Västerås

Revisorerna i Vafab Miljö Kommunalförbund

Till: Fullmäktige i respektive medlemskommun:

Arboga	Norberg
Fagersta	Sala
Hallstahammar	Skinnskatteberg
Kungsör	Västerås
Köping	Heby
Enköping	Surahammar

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige i respektive medlemskommun, utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Vafab Miljö Kommunalförbund (organisationsnummer 222000 – 3129).

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och förbundsordningen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Av årsredovisningen framgår att förbundet för 2019 redovisar betydande underskott avseende den kommunala avfallsverksamheten. Det är vår bedömning att förbundet tillsammans med sina medlemskommuner måste säkra en finansieringsmodell för fördelning av intäkter och kostnader som är hållbar över tid och som uppfyller lagstiftningens krav. Det bör i sammanhanget noteras att 11 av medlemskommunernas fullmäktige fattade beslut om en gemensam renhållningstaxa under 2019. Detta skapar således nya möjligheter till ändamålsenlig finansiering över tid.

Vidare noterar vi att förbundet inte uppfyller samtliga mål för verksamheten. Vår bedömning är att förbundet målstyrning behöver utvecklas ytterligare

tillkommande år. En åtgärdsplan bör arbetas fram för en mer ändamålsenlig måluppfyllnad.

Vid vår granskning av årsredovisningen har vi noterat att det föreligger vissa otydligheter avseende förbundets totala pensionsåtagande. Med anledning av detta har förbundet initierat ett arbete för att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll rörande pensionsredovisningen fullt ut. Vi ser positivt på detta och kommer att genomföra en uppföljning i samband med granskningen av delårsbokslutet 2020.

Vår granskning visar att årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed, i allt väsentligt.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Vafab Miljö Kommunalförbund i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

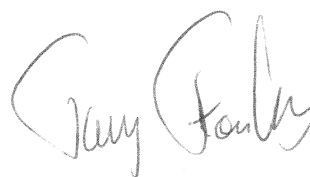
Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen inte fullt ut är förenliga med de verksamhetsmål som direktionen uppställt, vilket är allvarligt. Dock pågår ett arbete för att uppnå samtliga mål.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige i respektive medlemskommun beviljar ansvarsfrihet för direktionens ledamöter samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Västerås den 16 mars 2020

Barbara Conte

Tony Forsberg

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör de sakkunnigas granskningsrapport rörande årsredovisningen 2019 samt lekmannarevisorernas granskningsrapport 2019

